

BDP

T.B.M.M.
BARIŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 346
Tarih: 23.03.2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

25.08.1999 Tarih ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ilişkide sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Sebahat TUNCEL

İstanbul Milletvekili

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Yakın Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih: 01 Nisan 2010		F. No: 2/653		
Md.Y.	Müdür	D.Bsk.	G. Sek. Y.	Gen. Sek.
16	KURU	SA	ÖZGÜR	A
BAŞKAN				

GENEL GEREKÇE

Küresel ekonomik krizle birlikte işsizlik önlenemez boyutlara ulaşarak artmaktadır. Türkiye'nin en büyük sorunu olan işsizliğe çözüm bulmak öncelikli hale gelmiştir. Avrupa Ülkelerinde ikinci dünya savaşından sonra uygulanmaya başlanan "İşsizlik Sigortası" Türkiye'de 2000 yılında kabul edilen bir kanunla yürürlüğe girmiş ve 2009 yılında işsizlik ödeneği verilmeye başlanmıştır. İşsizlik sigortası, bir ülkede sadece ekonomik büyümenin yeterli olmadığı, aynı zamanda sosyal refahın ve gelişmenin sağlanması gerektiğine dayanan bir yaklaşımla, gelirin toplumda adil ve dengeli bir biçimde paylaştırılmasını amaçlayan bir sosyal devlet uygulamasıdır. Dolayısıyla işsizlik fonu, kar amacı güdülmeden kamusal bir yarar önceliğiyle kullanılması gereken bir fondur.

TÜİK verilerine göre, Türkiye'de Aralık 2009 işsiz sayısı 3 milyon 361 bin kişiye, tarım dışı işsizlik %16,6'dır. İşsizlik oranı genç nüfusta daha da kötü bir tabloyu verirken, her 4 gençten 1'i işsizdir. Bu resmi rakamlara bir de kayıt altına alınamayanlar eklendiğinde, uzmanlar 6 milyon kişinin Türkiye'de işsiz olduğunu belirtmektedir. İşsizlik fonunda ise yararlanan kişi sayısı 2009 Şubat ayında 281,882 iken, bu rakam Mayıs ayına kadar artarak 313,860'a ulaşmıştır. Mayıs 2009'dan sonra ise işsizlik ödeneği alan kişi sayısı azalarak 2010 Şubat ayında 231,536'a gerilemiştir. Dolayısıyla işsizlik fonundan yararlananlar, ilk aylarda yararlananlardan da daha düşük hale gelmiştir. Bu gerilemenin, işsiz kişi sayısının azalmasından kaynaklanması, ya da biriken fonun yetersiz olmasıyla ilgisi yoktur. Çünkü bu süre içerisinde işsizlik artarken, fonda biriken bütçe de giderek artmıştır. İşçi ve işverenden belli yüzdelerde kesilen fonda yaklaşık 53 milyar TL var iken, bunun sadece %20'si işsizlik ödeneği için kullanılmaktadır ve toplam işsizlerin sadece %6'sı faydalanabilmektedir. Bunun en büyük nedeni, işsizlik sigortasına başvurmadaki ağır koşullardır. Sigortalı işsiz, işsizlik ödeneğinden yararlanabilmesi için; iş sözleşmesinin sona ermesinden önceki son 120 gün prim ödeyerek sürekli çalışmış olması, son üç yıl içerisinde en az 600 gün prim ödemiş olması, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmiş olması gerekmektedir. Uygulamada ise bu şartların hepsini taşımanın zorluğundan dolayı çok az kişi fona başvurabilmektedir. Diğer

yandan işsiz bu şartları taşısa da 6 ay ile 10 ay arasında bir süre bu fondan yararlanmaktadır. Diğer yandan 2008 Kasım-Aralık aylarında ödenekten faydalanan işsizlerin, bu aylardan sonra yararlanma süresi dolmaya başladığı için de uygulamadan yararlanan kişi sayısı süre dolumundan dolayı azalmaktadır. Yeterli fon olmasına ve milyonlarca işsiz olmasına rağmen fondan yararlanan kişi sayısı giderek düşmektedir. Etkin ve amacına uygun kullanılmayan bu fon fazla olması gerekçesiyle dörtte üçü hazineye aktarılmaya başlanarak, GAP gibi projelere fon haline getirilmiştir.

Türkiye kayıt dışı istihdamın çok yüksek oranlarda olduğu bir ülkedir. Kayıt dışı olarak çalışan işçilerin de işsizlik fonundan yararlanmalarının sağlanması için acil projelerin geliştirilmesi gerekmektedir. Ancak hali hazırda, sigortalı işçiler için geliştirilmiş işsizlik fonunun kısmen de olsa işsizlikten dolayı gelir kaybına uğramış vatandaşların refahının belli bir düzeyde tutulmasında kullanılması sağlanılmalıdır.

Bu amaçla “İşsizlik Sigortası Kanunu Teklifi” hazırlanmıştır.

**4447 SAYILI İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 50 nci Maddesinin 2 inci Fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 50- (1) “Hizmet akdinin sona ermesinden önceki üç yıl içinde”;

- a) 200 gün sigortalı olarak çalışmış işsizlere 240 gün,
- b) 400 gün sigortalı olarak çalışmış işsizlere 300 gün,
- c) 600 gün sigortalı çalışmış işsizlere 360 gün,
- d) 900 gün sigortalı çalışmış işsizlere 480 gün,
- e) 1080 gün sigortalı çalışmış işsizlere 540 gün,

Süre ile işsizlik ödeneği verilir.

MADDE 2- 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 51 inci Maddesinin 1 inci Fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 51- (2) “Bu Kanun uyarınca, sigortalı sayılanlardan hizmet akitleri aşağıda belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona erenler, kuruma süresi içinde şahsen başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, hizmet akitlerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 200 gün sigortalı olarak çalışmış olmaları kaydıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanırlar.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Dr. İrfan NEZİROĞLU
Kanunlar ve Kararlar Müdürü